

Dascăl de filozofie fiind la Universitatea Denis Diderot din Paris, autorul își propune să răspundă unor dileme, unor nemulțumiri formulate de studenți și de mai tinerii săi colaboratori – lor nu le place ce se întâmplă cu gândirea contemporană.

Scrisoare din Paris

Răfuială în toată regula

Obiectul durei polemici desfășurate de Dominique Lecourt în *Les piètres penseurs* (Flammarion, 1999) este indicat chiar de atributul din titlul virulentei lucrări, un atribut deloc măgulitor... Acești „piètres“, nefericiți, derizorii înlocuitori de filozofi nu se bucură în ochii autorului de nicio îndurare: „S-ar zice că societatea noastră nu mai recunoaște drept gânditori decât câțiva moralști ridicăți în slavi. Adoptând asupra lumii punctul de vedere al spectatorului, aceștia se mulțumesc, în cel mai bun caz, să comenteze actualitatea, asta când nu se mulțumesc să pună în scenă propriile lor stări sufletești. Indignarea, compasiunea, admonestarea, constituie registrul lor de preferință.“

Dascăl de filozofie fiind la Universitatea Denis Diderot din Paris, autorul își propune să răspundă unor dileme, unor nemulțumiri formulate de studenți și de mai tinerii săi colaboratori – lor nu le place ce se întâmplă cu gândirea contemporană.

O stare de „malaise“, împărtășită de mai mulți tineri pasionați de filozofie, mai ales odată cu celebrarea puternic orchestrată în multi-media a evenimentelor din Mai '68. Ei vin la el și-l întreabă cu insistență, parcă făcându-l vinovat de ceva:

„Ce-ați făcut din voi de vreo treizeci de ani încoace? Ce-ați făcut pentru noi? Acest spectacol permanent oferit de unii și de alții, cu ce rimează? Este oare suficient ca el să fie imputat noii puteri mediatică, jocului unor rețele de influență, ale copinajului instituit și ale corupției cățărătoare?“

Și: „Oare de ce nicio gândire cu adevărat nouă nu apare la orizont? Trebuie oare să renunțăm la orice înțelegere a unei lumi căreia îi deplorăm mizeria și meschinăria și violența?“

Autorul înțelege nemulțumirile tânărului anturaj, el însuși nu e deloc străin de ele, am putea spune că la fel gândește – și încă de multă vreme. „Încerc în paginile de față, pe cât îmi stă cu putință, să răspund unor întrebări ce angajează viitorul (...), să descurc firele unei istorii care a condus atâția intelectuali francezi să nu-și mai ofere altă ambiție decât accesul la statutul social de «lideri de opinie», cum se zice pe piață.“

Trimiterile și aluziile la filozofii mediatici cu păreri în toate domeniile actualității, tot mediatică, în fine la foștii „noi filozofi“ ce nu mai sunt tineri și nici noi – mișună în carte.

„Trebuie reparcurs drumul care i-a văzut trecând de la respingerea măștrilor gândirii, stigmatizați de unul dintre ei ca fondatori ai totalitarismului – la abandonul oricărei gândiri inventive.“

Totala lipsă, tocmai, de „inventivitate“ la cei de astăzi, la cei ce ocupă scena și au păreri în toate privințele și o fac pe moralității – e ceea ce, la rândul-i, „stigmatizează“ Dominique Lecourt. „Un bun gânditor care a părăsit gândirea de la care se pretinde și deloc nu se mai îngrijește să o ducă dincolo de ea însăși, cum altfel să-l consideri decât ca un «piètre penseur»? Erei numite a măștrilor gândirii nimic nu i-a succedat, după mine, decât epoca acestor «piètres penseurs».“

Răfuială în toată regula! Dar una care nu vrea, cel puțin așa afirmă, deși cartea nu dă chiar prea multe confirmări, să renunțe la umor...

„Să mai și râdem puțin. Ei (ei !) sunt atât de serioși !“

„Vă pricep, tineri, pricep perplexitatea voastră, enervarea, chiar și amărăciunea voastră.“ Nu știu cât de mult este a invocațiilor tineri – dar cu certitudine enervarea este a celui ce-și propune să-i priceapă – autorul cărții...

Deloc drag nu-i este lui Lecourt un filozof, mă rog, un eseist la modă, ceva mai tânăr, anume Luc Ferry – despre al cărui volum numit *L'Homme-Dieu*, am spus câte ceva într-o relativ recentă *Scrisoare din Paris*. Cuvântul „arogant“ este de citit ca atare, adică și în sensul propriu și în cel ironic. „În astfel de condiții, cum să nu judeci oarecum arogantă ambiția afișată de Luc Ferry în finalul cărții *L'Homme-Dieu*? Mereu gata să exalte ale noastre societăți «pacificate», el scrie: «În starea actuală a lucrurilor, voința de a extinde asupra universului întreg sistemul umanist și laic, ar avea câteva motive de a apărea ca un plan de anvergură, ca să nu spunem ca o frumoasă utopie.»“ Concluzia celui viguros contestat: «Fidelitatea față de drepturile omului, libertatea politică, pacea, respectul altor culturi și privirea critică datorată nouă înșine, nu e oare idealul pe care modestul (s.n.) nostru continent l-ar putea oferi restului lumii dacă ar servi ca sursă de inspirație?»

Lui Dominique Lecourt, autorul mult polemic al cărții, îi revine promisul, mai înainte, incisiv umor când exclamă în finalul ultimului capitol: da, ați citit bine „modest“. Adică „modestul nostru continent“. Ceva de natură să-l cam scoată din fire pe nărăvașul autor al volumului proaspăt ivit – *Les piètres penseurs*.